

Verslag van het OPeRA webinar op 2 februari 2021: Persoons- en identiteitsvorming van leerlingen met een migratieachtergrond in Amsterdam Nieuw-West, relaas van een zoektocht

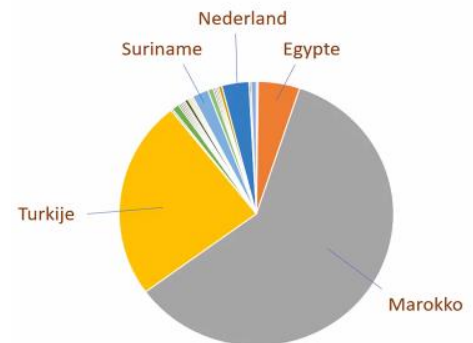
Tijdens dit webinar nam Freek Op 't Einde (rector van het Comenius Lyceum in Amsterdam) de 124 deelnemers mee in zijn ervaringen met persoonsvorming van leerlingen met een Islamitische achtergrond. Het Comenius Lyceum ligt in Amsterdam Nieuw-West, en zowel deze wijk als de school heeft veel bewoners met een Islamitische achtergrond (zie afbeelding).

Freek citeert pedagoog Gert Biesta: "Er is behoefte aan een bredere kijk op wat goed onderwijs is, waarin kwalificatie en socialisatie altijd zijn ingebed in de vorming van de persoon gericht op een volwassen in de wereld willen zijn."

- **Kwalificatie** gaat om het verwerven van kennis, vaardigheden en houding.
- **Socialisatie** gaat om burgerschapsvorming.
- **Persoonsvorming** gaat om het bewaren en ontdekken van je eigenheid.

Daarnaast is **self-efficacy** heel belangrijk: het vertrouwen dat je hebt in een specifieke situatie. In het onderwijs is zowel de self-efficacy van de docent (het gevoel dat hij/zij de klas geeft) als de self-efficacy van de leerling belangrijk. Het uitgangspunt is wederkerigheid: erbij horen in plaats van stigmatisering.

Socioloog Iliass El Hadioui stelt dat leerlingen self-efficacy bereiken door te **switchen** en **klimmen**. Klimmen is voor leerlingen met een Islamitische achtergrond lastiger, omdat ze op drie ladders naast elkaar klimmen, waar dit voor andere subculturen vaak meer samenvalt: de thuisladder, de schoolladder en de maatschappelijke ladder. Niet willen of kunnen klimmen betekent dat ze academisch onzeker blijven en geen vragen stellen. Niet willen of kunnen switchen betekent dat ze geen adequate studiehouding/-gedrag ontwikkelen.

De **hypothese** van Freek is dat je het klimmen en switchen naar self-efficacy stimuleert door persoonsvorming.

Persoonsvorming en socialisatie liggen echter dicht bij elkaar, waardoor er een risico is dat je aan het socialiseren bent wanneer je bezig denkt te zijn met persoonsvorming, zeker op een school met een grote populatie leerlingen met een migratieachtergrond. Bij socialisatie is er vaak sprake van beïnvloeding en vorming. Bij persoonsvorming ruimte voor kritisch denken, autonomie en vrijheid van denken (dus ook religieus). Op het Comenius Lyceum laten ze leerlingen daarom werken aan bijvoorbeeld duurzame thema's (zie

afbeelding) die boven religie en cultuur staan. De uitdaging daarin (dus de volgende stap) is dat de leerlingen hierbinnen ook onderzoek kunnen doen binnen de Islamitische filosofie.